

aardrijkskunde CSE GL en TL

Het correctievoorschrift bestaat uit:

- 1 Regels voor de beoordeling
- 2 Algemene regels
- 3 Vakspecifieke regels
- 4 Beoordelingsmodel
- 5 Aanleveren scores
- 6 Bronvermeldingen

1 Regels voor de beoordeling

Het werk van de kandidaten wordt beoordeeld met inachtneming van de artikelen 41 en 42 van het Eindexamenbesluit VO.

Voorts heeft het College voor Toetsen en Examens op grond van artikel 2 lid 2d van de Wet College voor toetsen en examens de Regeling beoordelingsnormen en bijbehorende scores centraal examen vastgesteld.

Voor de beoordeling zijn de volgende aspecten van de artikelen 36, 41, 41a en 42 van het Eindexamenbesluit VO van belang:

- 1 De directeur doet het gemaakte werk met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen en het proces-verbaal van het examen toekomen aan de examinerator. Deze kijkt het werk na en zendt het met zijn beoordeling aan de directeur. De examinerator past de beoordelingsnormen en de regels voor het toekennen van scorepunten toe die zijn gegeven door het College voor Toetsen en Examens.
- 2 De directeur doet de van de examinerator ontvangen stukken met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen, het proces-verbaal en de regels voor het bepalen van de score onverwijld aan de directeur van de school van de gecommiteerde toekomen. Deze stelt het ter hand aan de gecommiteerde.

- 3 De gecommiteerde beoordeelt het werk zo spoedig mogelijk en past de beoordelingsnormen en de regels voor het bepalen van de score toe die zijn gegeven door het College voor Toetsen en Examens.
De gecommiteerde voegt bij het gecorrigeerde werk een verklaring betreffende de verrichte correctie. Deze verklaring wordt mede ondertekend door het bevoegd gezag van de gecommiteerde.
- 4 De examinerator en de gecommiteerde stellen in onderling overleg het behaalde aantal scorepunten voor het centraal examen vast.
- 5 Indien de examinerator en de gecommiteerde daarbij niet tot overeenstemming komen, wordt het geschil voorgelegd aan het bevoegd gezag van de gecommiteerde. Dit bevoegd gezag kan hierover in overleg treden met het bevoegd gezag van de examinerator. Indien het geschil niet kan worden beslecht, wordt hiervan melding gemaakt aan de inspectie. De inspectie kan een derde onafhankelijke corrector aanwijzen. De beoordeling van deze derde corrector komt in de plaats van de eerdere beoordelingen.

2 Algemene regels

Voor de beoordeling van het examenwerk zijn de volgende bepalingen uit de regeling van het College voor Toetsen en Examens van toepassing:

- 1 De examinerator vermeldt op een lijst de namen en/of nummers van de kandidaten, het aan iedere kandidaat voor iedere vraag toegekende aantal scorepunten en het totaal aantal scorepunten van iedere kandidaat.
- 2 Voor het antwoord op een vraag worden door de examinerator en door de gecommiteerde scorepunten toegekend, in overeenstemming met correctievoorschrift. Scorepunten zijn de getallen 0, 1, 2, ..., n, waarbij n het maximaal te behalen aantal scorepunten voor een vraag is. Andere scorepunten die geen gehele getallen zijn, of een score minder dan 0 zijn niet geoorloofd.
- 3 Scorepunten worden toegekend met inachtneming van de volgende regels:
 - 3.1 indien een vraag volledig juist is beantwoord, wordt het maximaal te behalen aantal scorepunten toegekend;
 - 3.2 indien een vraag gedeeltelijk juist is beantwoord, wordt een deel van de te behalen scorepunten toegekend in overeenstemming met het beoordelingsmodel;
 - 3.3 indien een antwoord op een open vraag niet in het beoordelingsmodel voorkomt en dit antwoord op grond van aantoonbare, vakinhoudelijke argumenten als juist of gedeeltelijk juist aangemerkt kan worden, moeten scorepunten worden toegekend naar analogie of in de geest van het beoordelingsmodel;
 - 3.4 indien slechts één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, wordt uitsluitend het eerstgegeven antwoord beoordeeld;
 - 3.5 indien meer dan één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, worden uitsluitend de eerstgegeven antwoorden beoordeeld, tot maximaal het gevraagde aantal;
 - 3.6 indien in een antwoord een gevraagde verklaring of uitleg of afleiding of berekening ontbreekt dan wel foutief is, worden 0 scorepunten toegekend tenzij in het beoordelingsmodel anders is aangegeven;

- 3.7 indien in het beoordelingsmodel verschillende mogelijkheden zijn opgenomen, gescheiden door het teken /, gelden deze mogelijkheden als verschillende formuleringen van hetzelfde antwoord of onderdeel van dat antwoord;
- 3.8 indien in het beoordelingsmodel een gedeelte van het antwoord tussen haakjes staat, behoeft dit gedeelte niet in het antwoord van de kandidaat voor te komen;
- 3.9 indien een kandidaat op grond van een algemeen geldende woordbetekenis, zoals bijvoorbeeld vermeld in een woordenboek, een antwoord geeft dat vakinhoudelijk onjuist is, worden aan dat antwoord geen scorepunten toegekend, of tenminste niet de scorepunten die met de vakinhoudelijke onjuistheid gemoeid zijn.
- 4 Het juiste antwoord op een meerkeuzevraag is de hoofdletter die behoort bij de juiste keuzemogelijkheid. Als het antwoord op een andere manier is gegeven, maar onomstotelijk vaststaat dat het juist is, dan moet dit antwoord ook goed gerekend worden. Voor het juiste antwoord op een meerkeuzevraag wordt het in het beoordelingsmodel vermelde aantal scorepunten toegekend. Voor elk ander antwoord worden geen scorepunten toegekend. Indien meer dan één antwoord gegeven is, worden eveneens geen scorepunten toegekend.
- 5 Een fout mag in de uitwerking van een vraag maar één keer worden aangerekend, tenzij daardoor de vraag aanzienlijk vereenvoudigd wordt en/of tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 6 Een zelfde fout in de beantwoording van verschillende vragen moet steeds opnieuw worden aangerekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 7 Indien de examinerator of de gecommiteerde meent dat in een examen of in het beoordelingsmodel bij dat examen een fout of onvolkomenheid zit, beoordeelt hij het werk van de kandidaten alsof examen en beoordelingsmodel juist zijn. Hij kan de fout of onvolkomenheid mededelen aan het College voor Toetsen en Examens. Het is niet toegestaan zelfstandig af te wijken van het beoordelingsmodel. Met een eventuele fout wordt bij de definitieve normering van het examen rekening gehouden.
- 8 Scorepunten worden toegekend op grond van het door de kandidaat gegeven antwoord op iedere vraag. Er worden geen scorepunten vooraf gegeven.
- 9 Het cijfer voor het centraal examen wordt als volgt verkregen.
Eerste en tweede corrector stellen de score voor iedere kandidaat vast. Deze score wordt meegedeeld aan de directeur.
De directeur stelt het cijfer voor het centraal examen vast op basis van de regels voor omzetting van score naar cijfer.

NB1 *T.a.v. de status van het correctievoorschrift:*

Het College voor Toetsen en Examens heeft de correctievoorschriften bij regeling vastgesteld. Het correctievoorschrift is een zogeheten algemeen verbindend voorschrift en valt onder wet- en regelgeving die van overheidswege wordt verstrekt. De corrector mag dus niet afwijken van het correctievoorschrift.

NB2 *T.a.v. het verkeer tussen examinerator en gecommiteerde (eerste en tweede corrector):*
Het aangeven van de onvolkomenheden op het werk en/of het noteren van de behaalde scores bij de vraag is toegestaan, maar niet verplicht. Evenmin is er een standaardformulier voorgeschreven voor de vermelding van de scores van de kandidaten. Het vermelden van het schoolexamencijfer is toegestaan, maar niet verplicht. Binnen de ruimte die de regelgeving biedt, kunnen scholen afzonderlijk of in gezamenlijk overleg keuzes maken.

NB3 *T.a.v. aanvullingen op het correctievoorschrift:*
Er zijn twee redenen voor een aanvulling op het correctievoorschrift: verduidelijking en een fout.

Verduidelijking

Het correctievoorschrift is vóór de afname opgesteld. Na de afname blijkt pas welke antwoorden kandidaten geven. Vragen en reacties die via het Examenloket bij de Toets- en Examenlijn binnenkomen, kunnen duidelijk maken dat het correctievoorschrift niet voldoende recht doet aan door kandidaten gegeven antwoorden. Een aanvulling op het correctievoorschrift kan dan alsnog duidelijkheid bieden.

Een fout

Als het College voor Toetsen en Examens vaststelt dat een centraal examen een fout bevat, kan het besluiten tot een aanvulling op het correctievoorschrift.

Een aanvulling op het correctievoorschrift wordt door middel van een mailing vanuit Examenblad.nl bekendgemaakt. Een aanvulling op het correctievoorschrift wordt zo spoedig mogelijk verstuurd aan de examensecretarissen.

Soms komt een onvolkomenheid pas geruime tijd na de afname aan het licht. In die gevallen vermeldt de aanvulling:

- Als het werk al naar de tweede corrector is gezonden, past de tweede corrector deze aanvulling op het correctievoorschrift toe.
en/of
- Als de aanvulling niet is verwerkt in de naar Cito gezonden Wolf-scores, voert Cito dezelfde wijziging door die de correctoren op de verzamelstaat doorvoeren.

Dit laatste gebeurt alleen als de aanvulling luidt dat voor een vraag alle scorepunten moeten worden toegekend.

Als een onvolkomenheid op een dusdanig laat tijdstip geconstateerd wordt dat een aanvulling op het correctievoorschrift ook voor de tweede corrector te laat komt, houdt het College voor Toetsen en Examens bij de vaststelling van de N-term rekening met de onvolkomenheid.

3 Vakspecifieke regels

Voor dit examen zijn geen vakspecifieke regels vastgesteld.

4 Beoordelingsmodel

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Aan het juiste antwoord op een meerkeuzevraag wordt 1 scorepunt toegekend.

Weer en klimaat

- 1 maximumscore 1**
de luchtdruk
- 2 maximumscore 2**
1 = juist
2 = onjuist
3 = juist
- indien drie antwoorden juist 2
indien twee antwoorden juist 1
indien minder dan twee antwoorden juist 0
- 3 C**
- 4 maximumscore 2**
1 = onjuist
2 = juist
3 = juist
- indien drie antwoorden juist 2
indien twee antwoorden juist 1
indien minder dan twee antwoorden juist 0
- 5 F**
- 6 maximumscore 2**
- Uit het antwoord moet blijken dat de kleur wit het zonlicht weerkaatst / dat de kleur wit ervoor zorgt dat het in het huis minder warm wordt 1
 - Juiste voorbeelden zijn: 1
 - minder grote ramen
 - luiken voor de ramen / (Franse) balkons
 - bebouwing dicht op elkaar (waardoor er veel schaduw ontstaat) / smalle straatjes
 - dikke muren

Vraag	Antwoord	Scores
<p>7 maximumscore 2 Juiste gevolgen zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zeespiegelstijging – extremer weer – temperatuurverhoging <p>per juist antwoord</p>		1
<p>8 A</p>		
<p>9 maximumscore 1 Voorbeelden van een juiste maatregel zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> – draineren – droogteresistente gewassen telen – in kassen verbouwen 		
<p>10 maximumscore 1 San Francisco San Francisco heeft een verkoelende wind van zee.</p>		
<p><i>Opmerking</i> <i>Het scorepunt alleen toekennen bij een juiste keuze met een juiste oorzaak.</i></p>		
<p>11 D</p>		
<p>12 maximumscore 1 Uit het antwoord moet blijken dat door een zonnecentrale geen fossiele brandstoffen/uitputbare energiebronnen gebruikt worden / geen CO₂ uitgestoten wordt.</p>		
<p>13 maximumscore 2</p> <ul style="list-style-type: none"> • Een juist natuurlijk kenmerk is hevige regenval / zijn grote overstromingen • Voorbeelden van een juiste oorzaak zijn: <ul style="list-style-type: none"> – De orkaan wordt niet meer gevoed door het warme water van de oceaan. – Boven land ondervindt de orkaan meer weerstand (en neemt de windkracht af). 		1 1
<p><i>Opmerking</i> <i>Bij een juist natuurlijk kenmerk mag opstuwing van de zee (tsunami) ook goed worden gerekend.</i></p>		

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

14 maximumscore 1

Uit het antwoord moet blijken dat burgers de vluchtwegen kunnen herkennen waardoor evacuatie uit het orkaangebied ordelijker/snelser verloopt / waardoor er minder kans is op slachtoffers.

Water

15 maximumscore 2

Voorbeelden van juiste maatregelen zijn:

- minder verstening / tegels eruit, groen erin of voorbeelden hiervan zoals waterdoorlatende verhardingsmaterialen aanbrengen op parkeerplaatsen
- de afvoer van hemelwater/de regenpijp afkoppelen van het riool
- wadi's aanleggen

per juist antwoord

1

16 maximumscore 1

Voorbeelden van een juiste oorzaak zijn:

- In warme lucht kan meer waterdamp opgenomen worden (die later kan condenseren).
- De verdamping zal toenemen (door de toenemende temperatuur).

17 maximumscore 1

1 = juist

2 = onjuist

Opmerking

Het scorepunt alleen toekennen bij twee juiste antwoorden.

18 B

19 A

20 maximumscore 2

- Uit het antwoord moet blijken dat op deze manier de plant precies voldoende water toegediend krijgt / dat er minder water verspild wordt / dat er minder water verdampt 1
- Voorbeelden van een juiste natuurlijke oorzaak zijn: 1
 - In Nederland is de verdamping lager dan in Spanje.
 - In Nederland valt gemiddeld meer neerslag dan in Spanje / valt gemiddeld het hele jaar voldoende neerslag.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

21 maximumscore 1

gebied Y

Zandgrond heeft een grovere korrelgrootte/structuur dan kleigrond.

Opmerking

Het scorepunt alleen toekennen bij een juiste keuze met een juist argument.

22 maximumscore 1

Voorbeelden van een juist voordeel zijn:

- Het grondwaterpeil is beter te reguleren.
- De afstroming van een gebied verbetert. / De afvoer van water wordt niet belemmerd.

23 C

24 maximumscore 2

1 = middenloop

2 = veel

3 = sedimentatie

4 = laag

indien vier antwoorden juist

2

indien drie of twee antwoorden juist

1

indien minder dan twee antwoorden juist

0

25 maximumscore 2

- Voorbeelden van menselijk handelen zijn: 1
 - ontbossing / bos is vervangen door landbouw
 - overbeweiding
- Voorbeelden van een negatief gevolg zijn: 1
 - De rivier slibt dicht door sedimentatie. / De bevaarbaarheid van de rivier neemt af.
 - De rivier heeft minder waterbergend vermogen. / De kans op overstromingen in de benedenloop neemt toe.

26 maximumscore 1

Voorbeelden van een juiste klimatologische oorzaak zijn:

- Er valt te weinig neerslag.
- Er verdampt (te) veel water.
- Saudi-Arabië heeft een woestijnklimaat.

Vraag	Antwoord	Scores
27	maximumscore 1 1 = juist 2 = onjuist	
	<i>Opmerking</i> <i>Het scorepunt alleen toekennen bij twee juiste antwoorden.</i>	
28	maximumscore 2	
	<ul style="list-style-type: none"> • Demografisch criterium: waterverdeling op basis van het aantal/percentage mensen dat in een land (in het stroomgebied) woont • Voorbeelden van een natuurlijk criterium zijn: <ul style="list-style-type: none"> – de hoeveelheid neerslag die in een land valt – de hoeveelheid water die uit andere waterbronnen (zoals aquifers) gewonnen kan worden 	1 1
29	maximumscore 1 Voorbeelden van een juist argument zijn: <ul style="list-style-type: none"> – Egypte ligt het dichtst bij de monding. / Egypte ligt in de benedenloop. / Egypte is het meest afhankelijk van het waterverbruik door de andere landen in het stroomgebied. – In Egypte valt heel weinig neerslag in verhouding tot de meeste andere landen in het stroomgebied. – Egypte heeft na Ethiopië de meeste inwoners in het stroomgebied van de Nijl. / Egypte heeft veel water nodig. 	
Bevolking en ruimte		
30	C	
31	A	
32	D	
33	maximumscore 2 1 = juist 2 = juist 3 = onjuist	
	indien drie antwoorden juist	2
	indien twee antwoorden juist	1
	indien minder dan twee antwoorden juist	0

Vraag	Antwoord	Scores
<p>34 maximumscore 2</p> <p>Voorbeelden van juiste voordelen zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> – betere bereikbaarheid (aan een grotere weg) – veel parkeergelegenheid / meer parkeergelegenheid dan in het centrum van de stad – voldoende ruimte voor uitbreiding – lagere grondprijzen dan in het centrum van de stad <p>per juist antwoord</p>		1
<p>35 D</p>		
<p>36 maximumscore 1</p> <p>lijn 1</p> <p>Voorbeelden van een juist argument zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Het was vóór 1989 voor Oost-Duitsers heel moeilijk om zich te vestigen in West-Duitsland. – Na het vallen van de muur kwam er een grote migratiestroom op gang naar (voormalig) West-Duitsland. 		
<p><i>Opmerking</i></p> <p><i>Het scorepunt alleen toekennen bij een juiste keuze met een juist argument.</i></p>		
<p>37 D</p>		
<p>38 E</p>		
<p>39 maximumscore 1</p> <p>Uit het antwoord moet blijken dat één kind voor beide ouders moet zorgen en voor de (vier) grootouders (4-2-1-probleem) / de demografische druk hoog is.</p>		
<p>40 maximumscore 2</p> <p>1 = jonge</p> <p>2 = landbouw</p> <p>3 = braindrain</p> <p>4 = flatwijken</p>		
<p>indien vier antwoorden juist</p>		2
<p>indien drie of twee antwoorden juist</p>		1
<p>indien minder dan twee antwoorden juist</p>		0

Vraag	Antwoord	Scores
41	maximumscore 2 1 = juist 2 = juist 3 = onjuist	
	indien drie antwoorden juist	2
	indien twee antwoorden juist	1
	indien minder dan twee antwoorden juist	0
42	maximumscore 1 Voorbeelden van een verandering zijn: <ul style="list-style-type: none"> – De stad wordt steeds dichter bebouwd. / Er is minder groen over. – Het aantal wegen/het aantal auto's is toegenomen waardoor er meer uitlaatgassen worden uitgestoten/smog ontstaat. 	
43	A	
44	maximumscore 1 Voorbeelden van een voordeel zijn: <ul style="list-style-type: none"> – Er is minder luchtvervuiling/CO₂-uitstoot/fijnstof in de stad. – De verkeersveiligheid neemt toe. 	

5 Aanleveren scores

Verwerk de scores van alle kandidaten per examinator in de applicatie Wolf. Accordeer deze gegevens voor Cito uiterlijk op 11 juli.

6 Bronvermeldingen

bron 1	vrij naar: www.yr.no
bron 2	vrij naar: www.knmi.nl
bron 3	vrij van http://slideplayer.nl/slide/2688489 gepubliceerd door Sandra Cools
bron 4	vrij naar: www.weeronline.nl/Europa/Spanje/155
bron 5	www.lifelicious.nl/spanje-wittedorpen/
bron 6	vrij naar: klimadiagramme.de
bron 7	eigen archief Cito/CvTE
bron 8	vrij naar: www.trouw.nl , 27 september 2013
bron 9	vrij naar: de Volkskrant, 231015
bron 10	Photo by Chris Hondros/Getty Images
bron 11	eigen archief Cito/CvTE
bron 12	foto 1: www.nu.nl ; foto 2: www.shutterstock.com ; foto 3: www.omroepbrabant.nl ; foto 4: jvandijke.zoom.nl
bron 13	www.nieuweoogst.nu
bron 14	vrij naar: http://wroeten.nl
bron 15	www.harrysfarm.nl
bron 16	vrij naar: www.scholieren.com
bron 17	eigen archief Cito/CvTE
bron 18	vrij naar: www.klett.de
bron 19	vrij naar: USDA, EPI via www.earth-policy.org
bron 20	vrij naar: slideplayer.com/slide/6645466/
bron 21	eigen archief Cito/CvTE
bron 22	vrij naar: CBS CBS/mrt15, www.clo.nl/nl211005
bron 23	vrij naar: www.kennisvoorkrimp.nl/blogs-over-krimp/van-zuid-limburg-naar-den-haag
bron 24	vrij naar: www.ah.nl
bron 25	vrij naar: Statistisches Bundesamt via www.bgw-online.de
bron 26	vrij naar: cc by-nc-nd/3.0/de via www.bpb.de
bron 27	vrij naar: Landeshauptstadt Dresden, Kommunale Statistikstelle via www.dresden.de
bron 28	eigen archief Cito/CvTE
bron 29	vrij naar: www.china.org.cn
bron 30	eigen archief Cito/CvTE
bron 31	vrij naar: De Grote Bosatlas, 54e ed. kaart 161A
bron 32	vrij naar: gd.qq.com/a/20151028/046243.htm
bron 33	vrij naar: guangzhouco.weebly.com/population.html
bron 34	vrij naar: archpaper.com/2011/10/on-view-designing-lasting-solutions-with-the-other-90